

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0340166 Pavals

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges.

Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man från i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.

Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Begreppsförklaringar Natura 2000

SPA - Område som genom regeringsbeslut klassificerats som särskilt skyddsområde i enlighet med EU:s fågeldirektiv (2009/147/EEG).

pSCI - Område som är föreslaget av regeringen, men ännu ej antaget av EU-kommissionen.

SCI - Område som, i den biogeografiska regionen eller de biogeografiska regionerna det tillhör, väsentligt bidrar till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos någon av livsmiljöerna i bilaga 1 i art- och habitatdirektivet eller någon av arterna i bilaga 2 i samma direktiv. Områden som kan bidra till att nätverket Natura 2000 blir sammanhängande och som väsentligt bidrar till bibehållandet av den biologiska mångfalden inom den biogeografiska regionen eller de biogeografiska regioner (kontinental, boreal, alpin, marin östersjön och marin atlantisk) som avses.

SAC – Område av gemenskapsintresse (SCI) som av regeringen med stöd av MB (Miljöbalken) 7 kap. 28 § förklarats som särskilt bevarandeområde.

Gynnsamt bevarandetillstånd

En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

- populationsutvecklingen visar att arten på lång sikt kommer att förbli en del av sin livsmiljö
- dess naturliga utbredningsområde inte minskar och sannolikt inte heller kommer att minska
- tillräckligt mycket livsmiljö finns för att arten ska bibehållas på lång sikt.

En naturtyps bevarandestatus anses gynnsam när:

- dess naturliga utbredningsområde och de ytor den täcker är stabila eller ökande
- de strukturer och funktioner som krävs för att livsmiljön ska bibehållas finns kvar under överskådlig framtid
- bevarandestatusen hos dess typiska arter är gynnsam.

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0340166 Pavals

Kommun: Gotland

Områdets totala areal: 21,5 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2018-12-01

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-12-20

Markägareförhållanden: Statliga

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2004-04-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

---Prioriterade bevarandevärden---

Inom Natura 2000-området Pavals är de prioriterade bevarandevärdena områdets Kalkgräsmarker (6210).

---Motivering---

Pavals är ett värdefullt område med lång hävdkontinuitet. Strandängar längs Gotlands kust är mycket artrika både vad gäller flora och fauna. Området Pavals innehar en hög artrikedom framförallt av orkidéer och är en viktig lokal att bevara trots sin ringa storlek. Området utgör också en viktig plats för häckande strandfåglar då Pavals ligger i direkt anslutning till en strandäng.

---Prioriterade åtgärder---

Det är av största vikt att området betas för att bibehålla en öppen karaktär åt strandfågel och

växter. Enesbuskar som uppkommit, på grund av den på senare år minskade hävden, undanröjs.

Beskrivning av området

Pavals är ett stycke öppen strandmark beläget norr om Austerviken i När socken på sydöstra Gotland. Hela området täcks av gruslager som på flera håll är svallade under landhöjningen. En mindre del i den centrala delen av området har tidigare varit åker på 1940-talet. De grunda åkerdikena och den gamla strandvallen kan fortfarande i den nedre delen av området skönjas. Floran har naturaliserats och är lik den övriga vegetationen i området. Området består av både torra och fuktiga marker. På torrare mark breder gulmåra, fårsvingel, darrgräs och brudbröd ut sig. Den öppna betesmarken betas av ungnöt. Längst ner mot havet finns en smal remsa med strandängsvegetation. Här återfinns höskallra, arunarter, gulkämpar och sumpgentiana.

Området har tidigare varit helt öppet, men nu finns det en del enbuskar i området. Träd saknas helt.

I området häck typiska strandängsfåglar såsom tofsvipa, storspov, strandskata, enkelbeckasin och rödbena. Området är välbesökt under vår och höst av stora mängder vitkindade gäss. Sedan den förra bevarandeplanen skrevs har hävden minskat vilket påverkat området negativt och fått till följd att andelen strandängsfågel också minskat i området.

Vad kan påverka negativt

---Igenväxning---

Det mest påtagliga hotet mot de biologiska värdena i kalkgräsmarken Pavals är igenväxning av ene. En ökad andel ene minskar ljusinsläppet, vilket påverkar artsammansättningen negativt.

---Utebliven eller felaktig skötsel---

Det är av stor vikt att den traditionella hävden upprätthålls. Redan en liten förändring i hävden kan leda till att känsliga arter slås ut. Utebliven hävd i form av upphört bete är ett hot mot artsammansättningen. Ett allt för hårt betestryck skulle istället missgynna naturtypen.

---Ingrepp---

I området får inte förekomma gödsling (förutom gödsel från djur på bete), kalkning eller introduktion av främmande arter. Området får inte utsättas för någon typ av markskador, såsom exempelvis trampsador, plöjning, harvning, körskador, dikning eller schaktning.

---Förändringar i angränsande områden---

Om de omgivande markernas gräsmarker växer igen finns risk att området mister något av sina kvaliteter. Även ingrepp i omgivande mark kan påverka området, till exempel genom förändrade hydrologiska förhållanden.

---Invasiva och främmande arter---

I angränsande områden (sydostliga hörnet ner mot havet) växer mindre bestånd av bergtall och vresros som båda är invasiva arter. De har en förmåga att lätt och snabbt ta över stora områden, samt att de är svåra att bekämpa om de redan etablerat sig. Om de skulle få fäste i Natura 2000-området hotas artsammansättningen. De båda arterna behöver därför hållas under uppsikt för att förhindra spridning in i Natura 2000-området. Om arterna skulle uppkomma i området röjs/bekämpas dessa omedelbart.

---Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar---

Många av de arter som finns i betesmarken är starkt beroende av att markens kvävestatus inte förhöjs. Genom betet sker ett ständigt uttag av näring från marken. Det finns således ett näringsunderskott i marken. En lång rad arter är beroende av att detta förhållande råder. Nedfallet av kväve kan medföra att kvävestatusen förändras. En lång rad organismer riskerar att drabbas av

surt nedfall och även av luftburna föroreningar.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsinriktade ändamål som skötsel och förvaltning av det berörda området (7 kap. 28 a § miljöbalken).

- Området ligger inom Riksintresse för Naturvård

Området utgörs av en betad gräsmark som varit betesmark under lång tid. För att bevara de naturvärden som är knutna till området är det av stor vikt att den traditionella hävden upprätthålls.

---Fortsatt bete---

Området skall årligen betas med får, nötkreatur och/eller hästar. Vid varje betessäsong slut ska grässvålen vara avbetad. På torr mark skall ingen skadlig ansamling av förna och obetat gräs äga rum. På fuktig och våt mark är betet mindre smakligt och i sådana områden blir därför avbetningen mindre intensiv.

Området ska nyttjas som betesmark under den tiden på året det är möjligt. Normalt omfattar betesperioden i området tiden från den 25 maj till den 31 oktober. Betesdjuren får inte vistas i området om marken skadas av tramp. Markskador kan uppkomma om marken är så blöt att marken blir upptrampad om djuren vistas där. Stödutfodring får ej ske. Övergångsutfodring under maximalt två veckor vid betessläppning och installning är dock tillåtet. Av hänsyn till de magra markförhållandena i naturbetesmarken får djuren ej sambeta området med åkermark. Området fortsätter att betas som det gör idag med ett sent betespåsläpp som gynnar den artrika floran.

---Underhållsröjning---

Buskskiktet röjs vid behov för att bibehålla naturtypens öppna karaktär. Borttagning av buskar och liknande utförs manuellt.

---Avmaskning av betesdjur---

Avmaskning i förebyggande syfte, så kallad strategisk avmaskning, ska undvikas. Praktisera i stället kombinationsbete med flera djurslag och rotationsbete. Avmaskningen ska skötas utanför naturbetesmarken.

---Bränning av betesmark---

Bränning i syfte att vitalisera betet och göra betet mer smakligt och näringsrikt för djuren har varit en skötselmetod som använts under mycket lång tid i gotländska betesmarker. Bruket att bränna mark har dock visat sig ha negativ inverkan på fågellivet på strandängar. Bränning av betesmark ska därför ske mycket restriktivt. Bränning får ej ske oftare än vart sjunde år. Bränning får under ett och samma år omfatta högst 50 hektar mark. Bränning får ej ske under den störningskänsliga tiden för strandängsfåglar. När bränning utförs ska marken vara så blöt att endast fjolårsgräset brinner av, grässvålen ska ej fatta eld. Om vegetationen på ängen blir för tuvig och hög kan bränning ske under kontrollerade former, men andra åtgärder prioriteras.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner

och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

Areal: 21,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Kalkgräsmark är den enda naturtypen som finns i Natura 2000-området Pavals. Naturtypen är öppen, men har på senare tid börjat växa igen med ene. I angränsning till området växer de båda invasiva arterna bergtall och vresros.

Generell beskrivning

Naturtypen kalkgräsmark innefattar torra till friska, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen ofta med ett rikligt inslag av örter, särskilt kalkkrävande sådana. Jordlagret är tunt och näringsfattigt och har skapats från kalkstensberggrund. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-20 % och naturtypen är mestadels helt öppen. Hävdgynnade arter ska finnas och frekvensen av igenväxningsarter som hundäxing och hundkex skall vara högst 1%. Viktiga orkidélokaler är en prioriterad undergrupp av naturtypen och hyser antingen en riklig förekomst av orkidéer, en värdefull population av minst en nationellt mindre vanlig orkidéart, eller en förekomst (oavsett storleken) av minst en orkidéart som är nationellt eller regionalt sällsynt eller mycket sällsynt.

Örtrikedomen gör kalkgräsmarkerna viktiga för många insekter, inte minst bin och fjärilar. Naturtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat. I sydöstra Sveriges sommartorra områden kan kalkmarkerna uppträda som olika typer av stäppartade torrängar med arter som ängshavre, brudbröd, backsmultron, backklöver och flentimotej. I vissa områden kan toppjungfrulin, fältsippa och fältvädd också vara vanliga i naturtypen. På friskare kalkmarker finns arter såsom vildlin, darrgräs och rödkämpar. Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte går att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Arealen av Kalkgräsmark (6210) ska vara minst 21,5 hektar.

Vegetationen skall vara tydligt hävdpräglad och ha en för naturtypen naturlig artsammansättning, inklusive kalkkrävande arter. Gräsmiljön skall vara öppen och täckningsgraden av träd och buskar är låg. Eventuell igenväxning åtgärdas genom röjning av buskskiktet. Ett visst inslag av buskar och träd förekommer och gynnar bl.a. insektsfaunan i området.

Kalkgräsmarkerna hävdas årligen genom bete och en tydligt hävdpräglad markvegetation förekommer. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan.

Typiska arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar. Arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter förekommer inte eller i

mycket liten omfattning.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsamt, behöver röjas en. Fortsatt bete med sent betespåsläpp.

Dokumentation

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, Uppsala.
- Cederberg, B. & Löfroth, M. (red.) 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken, SLU.
- Ekstam, U. & Forshed, N. 1996. Äldre fodermarker.
- Jordbruksverket. 2002. Metodhandledning Inventering av värdefulla Ängs- och Betesmarker. Version 1.2.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 1992. Ängs- och hagmarker på Gotland. Del 4 & 5.
- Länsstyrelsen i Östergötland län. 2001. Standardisering av metodik för övervakning av rödlistade kärlväxtarter. Miljövårdsenheten, rapport 2001:19.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-området Pavals SE0340166.
- Metria Geodata,. 2003. Provkartering av vegetation i Dalarna.
- Metria Geodata, 2003. Möjligheter att använda IR-flygbilder vid Natura 2000 basinventering och uppföljning.
- Naturvårdsverket. 1978. Biologiska inventeringsnormer, BIN, Fåglar. Punkt-linjekartering.
- Naturvårdsverket. 2002. Handbok miljöövervakning. Spillningslevande bladhorningar.
- Naturvårdsverket. 2003. Handbok för Natura 2000.
- Naturvårdsverket. 2003. Handbok miljöövervakning. Dagaktiva fjärilar.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 2, Kalkgräsmarker (6210).

Lagtexter

- Art- och habitatdirektivet, Rådets Direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, officiell svensk översättning, version 01.01.2007.
- Fågeldirektivet, Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds, svensk översättning.
- 7 kap. 27-29 §§ Miljöbalken (1988:808).

Bilagor

- Bilaga 1. Karta, utbredning av naturtyper inom Natura 2000-området Pavals.
- Bilaga 2. Fynd av rödlistade arter i Natura 2000-området Pavals.

Bilaga 1. Karta, utbredning av naturtyper inom Natura 2000-området Pavals

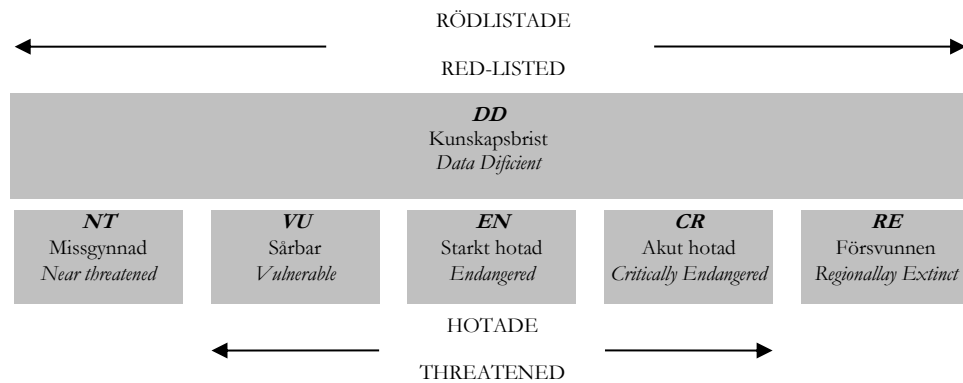

Bilaga 2. Fynd av rödlistade arter i Natura 2000-området Pavals

Denna lista innehåller data som hämtats från Artportalen 2018-12-04 (<https://www.artportalen.se/>). Det kan finnas rödlistade arter i området som nämns men inte återfinns här, detta beror då på att de inte har rapporterats i Artportalen från området.

Fåglar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Alauda arvensis</i>	Sånglärka	NT
<i>Numenius arquata</i>	Storspov	NT

Aktuella arters hotkategorier enligt den svenska rödlistan 2015.